

شرحی بر طرح‌های پژوهشی و گزارش‌های پژوهشی پژوهشکده بیمه
در حوزه بیمه‌های زندگی

تاریخ

بهمن ۱۳۹۹

شناسه گزارش

شناسه گزارش	
عنوان گزارش	شرحی بر طرح‌های پژوهشی و گزارش‌های پژوهشی پژوهشکده بیمه در حوزه بیمه‌های زندگی
واحد تهیه‌کننده	گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص پژوهشکده بیمه
سفارش‌دهنده	کمیته راهبری مطالعات و تدوین برنامه توسعه بیمه‌های زندگی کشور
تهیه‌کنندگان	اعضای هیات علمی گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص (فاطمه آزادبخت، دکتر عزیز احمدزاده، دکتر نسرين حصارمقدم، دکتر میترا قنبرزاده)
تایید کننده	دکتر میترا قنبرزاده (عضو هیئت علمی و سرپرست گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص)

فهرست مطالب

- ۱- مقدمه ۴
- ۲- طرح‌های پژوهشی خاتمه‌یافته در پژوهشکده بیمه ۵
 - ۱-۲- تحلیل و ارزیابی رضایت‌مندی مشتریان بیمه‌های عمر (۱۳۹۹) ۵
 - ۲-۲- بررسی و ارزیابی بیمه‌های عمر مشترک و گسترش آن در ایران (۱۳۹۹) ۵
 - ۳-۲- شناسایی شگردهای تقلب بیمه‌گذار علیه بیمه‌گر در بیمه‌های زندگی در ایران و کشورهای منتخب (۱۳۹۹) ۶
 - ۴-۲- بایسته‌های تعیین نرخ بهره فنی تضمینی محصولات بیمه زندگی در ایران (۱۳۹۹) ۶
 - ۵-۲- مطالعه تطبیقی پوشش‌های بیمه‌ای قابل ارائه به جامعه هدف نیروهای مسلح (۱۳۹۸) ۷
 - ۶-۲- تدوین استانداردهای بازاریابی و فروش در بیمه‌های زندگی (۱۳۹۹) ۷
 - ۷-۲- انواع بیمه‌های زندگی و چالش‌های توسعه آن در ایران با تاکید بر بیمه‌های زندگی غیر پس‌اندازی (۱۳۹۸) ۸
 - ۸-۲- بررسی عوامل کمی و کیفی مؤثر بر تقاضای بیمه عمر و راهکارهای توسعه و گسترش نفوذ آن در صنعت بیمه کشور (۱۳۸۸) ۸
 - ۹-۲- بازنگری آیین‌نامه ذخایر فنی مؤسسات بیمه و ارائه پیشنهادهای اصلاحی (۱۳۹۵) ۹
 - ۱۰-۲- شرایط عمومی بیمه‌نامه‌های عمر (جامع، عمر زمانی و به شرط حیات) (۱۳۹۵) ۹
 - ۱۱-۲- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه بیمه‌های زندگی جهت جایگزینی با آیین‌نامه ۶۸ (۱۳۹۵) ۱۰
 - ۱۲-۲- ایجاد انگیزه‌های تشکیل شرکت‌های بیمه تخصصی با تاکید ویژه بر شرکت‌های بیمه عمر (۱۳۹۶) ۱۰
 - ۱۳-۲- بازنگری آیین‌نامه سرمایه‌گذاری مؤسسات بیمه (۱۳۹۶) ۱۰
 - ۱۴-۲- بررسی الزامات تدوین استاندارد حسابداری بیمه‌های زندگی در ایران (۱۳۹۶) ۱۱
 - ۱۵-۲- راهکارهای عملی افزایش تقاضای بیمه عمر انفرادی و تدوین چارچوبی برای ارائه بیمه‌های عمر جدید (۱۳۹۱) ۱۱
 - ۱۶-۲- بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای اینترنتی بیمه‌های عمر در ایران (۱۳۹۲) ۱۲
 - ۱۷-۲- ضوابط و ملاک‌های علمی شرایط عمومی بیمه نامه عمر و ارائه پیشنهادهای اصلاحی (۱۳۹۳) ۱۲
 - ۱۸-۲- فرم پیشنهاد بیمه عمر انفرادی و گروهی (۱۳۹۵) ۱۲
 - ۱۹-۲- مطالعه تطبیقی نحوه فعالیت نمایندگان فروش بیمه عمر در کشورهای منتخب و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح آیین‌نامه ۵۴ (۱۳۹۴) ۱۳
 - ۲۰-۲- تدوین جداول زندگی مردان و زنان سال ۱۳۹۱ کشور به تکنیک شهری و روستایی و کاربرد آن در محاسبه حق بیمه انواع قراردادهای بیمه زندگی (۱۳۹۵) ۱۳
- ۳- گزارش‌های پژوهشی خاتمه یافته در پژوهشکده بیمه ۱۴
 - ۱-۳- تاثیر شیوع ویروس کرونا بر بیمه‌های زندگی؛ چالش‌ها و راهکارها (۱۳۹۹) ۱۴
 - ۲-۳- مقایسه آیین‌نامه تعیین کارمزد بیمه‌های زندگی در ایران و کشورهای منتخب (۱۳۹۹) ۱۴
 - ۳-۳- بررسی تأثیرپذیری بیمه‌های زندگی در مواجهه با پاندمی کووید ۱۹ (۱۳۹۹) ۱۵
 - ۴-۳- بررسی راهکارهای کاهش تاثیر تورم در بیمه‌های زندگی (۱۳۹۹) ۱۶
 - ۵-۳- بررسی اجمالی نحوه فعالیت عرضه‌کنندگان بیمه در سایر کشورها با تمرکز بر نمایندگان بیمه (۱۳۹۹) ۱۶
 - ۶-۳- جداول عمر کشور در سال ۱۳۹۵ بر اساس آمارهای ثبت مرگ در ایران (۱۳۹۷) ۱۶
 - ۷-۳- سازوکار نظارت بر صندوق‌های بازنشستگی خصوصی در کشورهای منتخب و ارائه پیشنهاد (۱۳۹۷) ۱۷
- ۴- طرح‌های پژوهشی در حال انجام در پژوهشکده بیمه ۱۷
 - ۱-۴- مطالعه تطبیقی طراحی سازوکار مبادله پرتفوی بیمه عمر در بازار سرمایه و الزامات آن ۱۷
 - ۲-۴- بررسی بازخرید بیمه‌های زندگی اندوخته‌دار و شناسایی عوامل اقتصادی مؤثر بر آن ۱۷

این گزارش به منظور احصای فعالیت‌های پژوهشی انجام شده در پژوهشکده بیمه در خصوص بیمه‌های زندگی انجام شده است که موارد تکمیلی به شرح ذیل ایفاد می‌گردد:

❖ گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص پژوهشکده بیمه با شروع فعالیت مرکز تحقیقات بیمه‌ای در سال ۱۳۷۶، به شکل رسمی فعالیت خود را در جهت گسترش پژوهش در حوزه بیمه‌های اشخاص (زندگی، درمان و حوادث) آغاز نمود و با تاسیس پژوهشکده در سال ۱۳۸۴، با موافقت شورای گسترش آموزش عالی کشور به‌عنوان یکی از گروه‌های این موسسه به فعالیت خود ادامه داد. ماموریت اصلی این گروه، شناسایی آسیب‌های موجود در حوزه بیمه‌های اشخاص و ارائه راهکارهای کاربردی، نیازسنجی و امکان‌سنجی محصولات جدید در حوزه بیمه‌های اشخاص و بررسی ویژگی‌های فنی و ارائه اقدامات لازم در خصوص عرضه و معرفی این محصولات، پژوهش در زمینه‌های نیازهای پژوهشی دریافتی از صنعت بیمه، تقویت ساختار شبکه فروش بیمه‌های زندگی و درمان، کاربرد و پیاده‌سازی فناوری اطلاعات و سایر فناوری‌های نوین در بیمه‌های اشخاص، تقویت ساختار شبکه فروش بیمه‌های زندگی و درمان، آسیب‌شناسی علل افزایش متمادی ضریب خسارت در رشته‌های درمان تکمیلی، بررسی تاثیر کاهش ارزش ریال و نوسانات سودهای بانکی و نرخ ارز و طلا بر تقاضای بیمه‌های زندگی و ارائه راهکار برون رفت از آن می‌باشد. تاکنون، عمده فعالیت و مطالعات این گروه بر بیمه‌های زندگی متمرکز بوده و در مواردی نیز به بیمه‌های درمان و حوادث پرداخته است.

❖ پژوهشکده بیمه در راستای شناسایی خلاءهای موجود در توسعه بیمه‌های زندگی، سمینار «توسعه بیمه‌های زندگی» را در شهریور ماه سال ۱۳۹۷ و با حضور فعالان صنعت بیمه برگزار نمود؛ که در این سمینار، عوامل عدم توسعه بیمه‌های زندگی و راهکارهای مربوطه به تفصیل مورد بررسی قرار گرفت. در این همایش، مقالات کاربردی از قبیل "موانع توسعه بیمه‌های عمر در ایران و ارائه راهکارهای سیاستی" ارائه گردید و بیانیه پایانی آن نیز با رویکرد توصیه‌های سیاستی تدوین و ارائه شد. به پیوست شماره ۱، فهرست مقالات ارائه شده به همراه فایل مقالات و توصیه‌های سیاستی در سمینار مذکور، جهت استحضار و بهره‌برداری ایفاد می‌گردد.

❖ با عنایت به گذشت بیش از دو سال از ابلاغ برنامه ششم توسعه و همچنین پژوهش‌های انجام یافته در زمینه بیمه‌های زندگی در پژوهشکده بیمه، حسب درخواست بیمه مرکزی در راستای اجرای ماده ۱۱ برنامه مذکور و توسعه بیمه‌های زندگی، مطالعات انجام یافته حاوی راهکارها و ظرفیت‌های بسیاری در خصوص توسعه بیمه‌های زندگی بوده و بهره‌گیری از آنها منجر به افزایش سهم بیمه‌های زندگی در

پرتفوی شرکت‌های بیمه و زمینه‌ساز بهبود سیاست‌گذاری و نظارت بر صنعت بیمه خواهد شد. در این راستا، اهم طرح‌های پژوهشی انجام یافته در پژوهشکده بیمه در این خصوص به شرح بخش‌های ۲، ۳ و ۴ می‌باشد. شایان ذکر است فایل گزارش طرح‌های پژوهشی و گزارش‌های پژوهشی خاتمه‌یافته به پیوست شماره ۲ ایفاد می‌گردد.

❖ لازم به ذکر است که پژوهش‌های انجام یافته در خصوص توسعه بیمه‌های زندگی توسط پژوهشکده بیمه و نیز سایر منابع مرتبط و در دسترس، به صورت بانک اطلاعاتی در قالب نرم‌افزار EndNote جمع‌آوری و تنظیم شده که به پیوست شماره ۳، جهت استحضار و بهره‌برداری ایفاد می‌گردد.

۲- طرح‌های پژوهشی خاتمه‌یافته در پژوهشکده بیمه

۲-۱- تحلیل و ارزیابی رضایت‌مندی مشتریان بیمه‌های عمر (۱۳۹۹)

صنعت بیمه یکی از صنایع حساس نسبت به تغییر رفتار و ارتباطات مشتریان است، لذا مشتری در این صنعت نقشی قابل توجه ایفا نموده و همچنین مشخصه‌کننده و جهت‌دهنده سیاست‌های سازمانی و رفتاری شرکت‌های بیمه خواهد بود. به همین سبب نظارت و کنترل ارتباطات مشتریان امری بسیار مهم در شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات بیمه‌ای است. شرکت‌های بیمه می‌بایست شناخت مؤلفه‌های اصلی و مؤثر بر میزان رضایت‌مندی مشتری را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده و با تدوین سیاست‌های جدید و به‌روز، خط‌مشی خود را در جهت رسیدن به رضایت حداکثری مشتریان قرار دهند. در این طرح برای بررسی و سنجش میزان رضایت‌مندی مشتریان بیمه‌های زندگی از خدمات یک شرکت بیمه پایلوت از مدل سروکوال استفاده شده است. این مدل شامل پنج ۵ بعد ملموس و فیزیکی، قابلیت اطمینان، قابلیت پاسخگویی، اعتماد و تضمین و همدلی بوده و مبتنی بر مقایسه شکاف بین انتظارات و ادراکات مشتریان از کیفیت می‌باشد. این سنجش در دو گروه از مشتریان شرکت بیمه پایلوت که در مرحله پرداخت اقساط بیمه‌نامه هستند و گروهی که از مزایای بیمه‌نامه استفاده کرده‌اند انجام شده است. نتایج نشان داد که در هر دو گروه از مشتریان فرضیه اصلی رضایت از کیفیت خدمات بیمه زندگی رد شده است. همچنین ۵ پنج فرضیه فرعی مربوط به ابعاد مدل سروکوال معنی دار نشد. این بدان معنی است که، در همه ابعاد کیفیت بیمه‌های زندگی شرکت بیمه مذکور، از نظر مشتریان شکاف منفی وجود دارد.

۲-۲- بررسی و ارزیابی بیمه‌های عمر مشترک و گسترش آن در ایران (۱۳۹۹)

این طرح به بررسی بیمه‌های عمر مشترک (پوشش ریسک دو نفر در یک بیمه‌نامه عمر) به منظور معرفی این محصول به صنعت بیمه ایران، می‌پردازد. در این طرح، با مطالعه کامل ادبیات موضوع و بررسی انواع بیمه‌های عمر

مشترک ارائه شده در کشورهای منتخب، ابتدا حالات کلی ارائه این بیمه‌های عمر مطرح می‌شوند و سپس یک طبقه‌بندی استاندارد از این بیمه‌های عمر مورد بررسی قرار می‌گیرد. در ادامه، الزامات موجود در بیمه‌های عمر مشترک و شرایط عمومی و مفاد برخی بیمه‌نامه‌های ارائه شده در شرکت‌های منتخب مورد مطالعه قرار می‌گیرد. پس از بیان شرایط موجود این بیمه‌های عمر، مبانی نظری و اکچوئری این بیمه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد و بر مبنای شرایط فعلی حاکم بر بیمه‌های عمر در صنعت بیمه کشور، احتمالات فوت مشترک و نرخ حق بیمه خالص در چهار نوع بیمه عمر مشترک زمانی، تمام عمر، مختلط و به شرط حیات برای ایران ارائه می‌گردد. در ادامه، وضعیت ارائه محصولات بیمه‌های عمر مشترک در کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد و در ادامه، شرایط عمومی بیمه‌های عمر مشترک زمانی، تمام عمر، به شرط حیات و مختلط بیان می‌گردند. در پایان، نتیجه‌گیری و توصیه‌های سیاستی مطرح می‌شود.

۲-۳- شناسایی شگردهای تقلب بیمه‌گذار علیه بیمه‌گر در بیمه‌های زندگی در ایران و کشورهای منتخب (۱۳۹۹)

این پژوهش به بررسی، شناسایی و تشخیص شگردهای تقلب‌های بیمه‌گذار علیه بیمه‌گر در انواع بیمه‌های زندگی در کشور ایران و کشورهای منتخب جهان مانند پاکستان، ترکیه، مالزی، مصر، هند، مالت، آمریکا، انگلیس و سوئیس می‌پردازد. در این طرح ۵ هدف دنبال و احصا شده است. ۱- مروری بر تعریف و طبقه‌بندی انواع اصلی بیمه‌های زندگی در ادبیات نظری، ۲- مطالعه مرور حیطه‌ای برای شناسایی شگردهای تقلب بیمه‌گذار علیه بیمه‌گر در انواع بیمه‌های زندگی در کشورهای منتخب (پاکستان، ترکیه، مالزی، مصر، هند، مالت، آمریکا، انگلیس و سوئیس)، ۳- تحلیل چارچوبی برای شناسایی شگردهای تقلب بیمه‌گذار علیه بیمه‌گر در انواع بیمه‌های زندگی در شرکت‌های منتخب بیمه کشور (ملت، ایران، کارآفرین، پارسیان، سامان، رازی و پاسارگاد)، ۴- بررسی آماری پرونده‌های تقلب به منظور بررسی زوایای بیشتر شگردهای تقلب بیمه‌گذار علیه بیمه‌گر در انواع بیمه‌های زندگی در شرکت‌های منتخب بیمه کشور، ۵- تدوین شناسنامه مربوط به انواع مصادیق و شگردهای تقلب بیمه‌گذار علیه بیمه‌گر در انواع بیمه‌های زندگی.

۲-۴- بایسته‌های تعیین نرخ بهره فنی تضمینی محصولات بیمه زندگی در ایران (۱۳۹۹)

این طرح در سال ۱۳۹۶ از سوی مدیرکل وقت برنامه‌ریزی و توسعه بیمه مرکزی در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت. سازوکار تعیین نرخ سود فنی و نحوه نظارت بر آن یکی از مسائل و چالش‌های صنعت بیمه زندگی بوده است که هم برای شرکت‌های بیمه و هم برای نهاد ناظر حایز اهمیت است. لذا هدف این پژوهش، شناسایی تمامی موارد بااهمیتی است که بایستی در تعیین نرخ سود فنی یا مدل‌بندی آن مدنظر قرار گیرند. روش تحقیق،

اسنادی و مبتنی بر پرسشنامه است. به این ترتیب که ابتدا مبانی نظری و تجربی موضوع به طور کامل مرور شده و سپس از طریق مکاتبه با نهادهای ناظر و شرکت‌های برتر بیمه‌ای، به تجربه کشورها در این زمینه پرداخته شده است. در ادامه نیز از طریق پرسشنامه طراحی شده مبتنی بر مطالعات اسنادی، نظرات خبرگان داخلی در این زمینه اخذ شده است. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که استفاده از مدل‌های سری‌زمانی، اصلی‌ترین روش تعیین نرخ سود فنی در شرکت‌های بیمه بوده ولی در برخی موارد از مدل‌های ساختاری نیز استفاده شده است. اما در ایران، تأکیدی بر استفاده از مدل‌های سری‌زمانی برای تعیین نرخ سود فنی نشده و عموم خبرگان، از مدل‌های ساختاری با لحاظ نمودن متغیرهای اقتصادی شامل تورم، نرخ سود بانکی، نرخ ارز و طلا (به ترتیب اهمیت) برای تعیین نرخ سود فنی حمایت می‌کنند. در حوزه نظارت نیز اگرچه الگوهای مختلفی وجود دارد، اما استفاده از نرخ بهره اوراق بدهی بلندمدت با بالاترین درجه اعتبار، وجه مشترک تمام کشورها برای تعیین سقف نرخ سود فنی بوده است. به نظر می‌رسد وزن‌دهی بالای خبرگان به متغیرهای تورم، نرخ ارز و طلا در ایران، از نوسانات شدید ارزش پول ملی ناشی می‌شود که وجه تمایز ایران با سایر کشورهای مورد مطالعه است.

۲-۵- مطالعه تطبیقی پوشش‌های بیمه‌ای قابل ارائه به جامعه هدف نیروهای مسلح (۱۳۹۸)

این طرح با هدف شناسایی و طبقه‌بندی پوشش‌های بیمه‌ای قابل ارائه به جامعه نیروهای مسلح انجام شده است. به بیانی دیگر، هدف از انجام این تحقیق، ترسیم شمایی کلی از پوشش‌های بیمه عمر و حوادث در چند کشور منتخب است تا بتواند برای انجام مطالعه‌ای میدانی با هدف نیازسنجی جامعه نیروهای مسلح، مورد استفاده قرار گیرد. به این منظور، سه کشور آمریکا، انگلیس و استرالیا که در این موضوع پیش‌تاز و اطلاعات و مستندات قابل دسترس‌تری داشتند، مورد بررسی قرار گرفته و پوشش‌های بیمه عمر و حوادثی که در این کشورها مختص جامعه نیروهای مسلح ارائه می‌شود، شناسایی، احصا و طبقه‌بندی شده‌اند.

۲-۶- تدوین استانداردهای بازاریابی و فروش در بیمه‌های زندگی (۱۳۹۹)

در این طرح پژوهشی، استانداردهای بازاریابی و فروش برای بخش نیروی انسانی و زیر ساخت‌های شبکه فروش بیمه زندگی، تدوین گردیده است. تمایز پژوهش حاضر و یافته‌های آن نسبت به سایر مطالعات انجام گرفته، تمرکز بر شبکه فروش بیمه زندگی به طور اخص و همچنین تأکید بر خلاءهای موجود در بازاریابی بیمه‌های زندگی در مقایسه با استانداردهای بازاریابی خدمات می‌باشد.

۲-۷- انواع بیمه‌های زندگی و چالش‌های توسعه آن در ایران با تاکید بر بیمه‌های زندگی غیر پس‌اندازی (۱۳۹۸)

طرح براساس بند ۲ صورتجلسه شماره ۱۶ شورای معاونین و مدیران بیمه مرکزی مورخ ۹۶/۱۰/۲۸ در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت و در زمستان ۱۳۹۷ خاتمه و در سایت پژوهشکده بیمه بارگذاری گردیده است که موارد مطرح در آن می‌تواند، در تغییر آیین‌نامه‌های فعلی مرتبط با بیمه‌های زندگی به شرح زیر کمک فراوانی نماید:

▪ در خصوص طبقه‌بندی استاندارد بیمه‌های زندگی و مستمری، با مطالعه کامل ادبیات موضوع و بررسی انواع بیمه‌های زندگی رایج در کشورهای منتخب، طبقه‌بندی جامعی از بیمه‌های زندگی و مستمری ارائه شده که می‌تواند به عنوان مبنا در تمامی آیین‌نامه‌های مربوط به بیمه‌های زندگی مانند آیین‌نامه ۶۸ شورای عالی بیمه مورد استفاده قرار گیرد. در این راستا، لازم است بیمه‌های عمر و سرمایه‌گذاری که دارای سهم بالایی در پرتفوی بیمه‌های زندگی شرکت‌های بیمه ایران هستند، در دسته‌بندی بیمه‌های زندگی در آیین‌نامه ۶۸ اضافه گردند. همچنین، در این خصوص لازم است سامانه سنها بر مبنای طبقه‌بندی استاندارد با هدف تسهیل توسعه بیمه‌های زندگی مورد بازنگری قرار گیرد.

▪ با توجه به مطالعه صورت گرفته در خصوص نظارت بیمه‌های زندگی، به روز رسانی الگوی نظارت بر بیمه‌های زندگی در ایران مبتنی بر اصول نظارت جهانی در بیمه‌های زندگی به عنوان یکی از پیشنهادات طرح مطرح گردیده است. در همین راستا لازم است نظارت بر شرکت‌های بیمه فعال در بازار زندگی به صورت جدی و با جزئیات پیگیری شود و از مرحله تدوین آیین‌نامه برای همه شرکت‌ها، به مرحله نظارت بر تک تک شرکت‌ها مبتنی بر پورتفوی دارایی‌ها و تعهدات آن و شرایط خاص آن باشد.

▪ از دیگر پیشنهادات طرح اصلاح نظام کارمزد نمایندگان فروش در جهت افزایش انگیزه برای فروش بیمه‌های زندگی غیرپس‌اندازی می‌باشد که بر این مبنا لازم است آیین‌نامه کارمزد نمایندگان فروش با توجه به تجربیات جهانی و مبتنی بر اصول علمی اصلاح شود تا ضعف‌های فعلی آن برطرف گردد.

▪ از دیگر موارد مطرح شده در طرح، بررسی موانع توسعه بیمه‌های زندگی است که می‌توان این موانع را به طور کلی به چهار دسته عوامل ساختاری و اقتصادی، عوامل فرهنگی و آموزشی و اجتماعی، عوامل مربوط به شرکت‌های بیمه و عوامل مربوطه به دولت و سیاست‌گذاری تقسیم‌بندی نمود. این موانع بر اساس مقالات فارسی موجود در این زمینه استخراج گردید که جزئیات تکمیلی آن، در فصل ۵ طرح قرار دارد.

۲-۸- بررسی عوامل کمی و کیفی موثر بر تقاضای بیمه عمر و راهکارهای توسعه و گسترش نفوذ آن در صنعت بیمه کشور (۱۳۸۸)

این طرح در سال ۱۳۸۸ انجام یافته است. در طرح مذکور، به دلایل عدم رشد بیمه‌های عمر در کشور پرداخته شده و راهکارهای توسعه آن نیز ارائه گردیده است. از دلایل ذکر شده در این طرح می‌توان به اختلاف طبقاتی زیاد بین دهک‌های مختلف جامعه، عدم وجود یک نظام آماري مدون و منسجم برای صنعت بیمه کشور، بازار مالی محدود به شبکه‌ی بانکی دولتی و فقدان مؤسسات مالی غیربانکی قوی، عدم حضور چشمگیر در بازارهای جهانی، تورم پایدار، بیکاری، فقر، نابرابری و پایین بودن سطح عمومی از درآمد افراد جامعه، بار تکفل، تقدیرگرایی، اعتقاد به قدرت‌های ماورائی، ضعف تبلیغات و شفافیت اطلاعات اشاره کرد.

۲-۹- بازنگری آئین‌نامه ذخایر فنی مؤسسات بیمه و ارائه پیشنهادهای اصلاحی (۱۳۹۵)

طرح حاضر به استناد نامه شماره ۱۰۰/۱۰۲۱ بیمه مرکزی در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت و در تابستان ۱۳۹۵ خاتمه و در سایت پژوهشکده بیمه بارگذاری گردیده است. با توجه به اهمیت ذخایر فنی در توانگری مالی، در این طرح، ضمن آسیب‌شناسی روند فعلی ذخیره‌گیری در ایران، تجربیات جهانی در حوزه ذخایر فنی و ادبیات اکچوئری مدل‌های استاندارد محاسبه ذخایر فنی هم در حوزه بیمه‌های زندگی و هم در حوزه بیمه‌های غیرزندگی مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت با لحاظ تجربیات جهانی، استانداردهای گزارشگری بین‌المللی، بررسی رویکردهای موجود ذخیره‌گیری و آزمون مدل‌های موجود با داده‌های موجود در سامانه سنهاب، چارچوبی برای اصلاح آیین‌نامه ۵۸ ارائه شده است.

۲-۱۰- شرایط عمومی بیمه‌نامه‌های عمر (جامع، عمر زمانی و به شرط حیات) (۱۳۹۵)

این طرح به استناد مصوبه هیئت محترم عامل بیمه مرکزی طی نامه شماره ۹۳/۴۰۱/۶۱۹۰۷، در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت و در زمستان ۱۳۹۵ خاتمه و در سایت پژوهشکده بیمه بارگذاری گردیده است. با توجه به فقدان شرایط عمومی مصوب برای بیمه‌های عمر، این طرح با هدف ارائه و پیشنهاد «شرایط عمومی پیشنهادی بیمه‌نامه عمر (جامع، عمر زمانی و به شرط حیات)» انجام گردید. هدف این طرح، طراحی و پیشنهاد «شرایط عمومی بیمه‌نامه عمر» با بهره‌گیری از مطالعات تطبیقی و استفاده از تجربیات داخلی و نظرات نخبگان صنعت بیمه می‌باشد که خروجی آن منجر به پیشنهاد سه شرایط عمومی مجزا مختص بیمه‌های عمر جامع، عمر زمانی و به شرط حیات در سال ۱۳۹۵ شد. پس از گذشت زمان طولانی و با توجه به احتمال نیاز به تغییر در شرایط عمومی، تدوین شرایط عمومی در سال ۱۳۹۸ در بیمه مرکزی آغاز شد و خروجی آن، منجر به ارائه سه چارچوب شرایط عمومی برای بیمه‌های زندگی به شرط فوت، به شرط حیات و مختلط به شرکت‌های بیمه گردید.

۲-۱۱- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه بیمه‌های زندگی جهت جایگزینی با آیین‌نامه ۶۸ (۱۳۹۵)

این طرح به استناد مصوبه هیئت محترم عامل بیمه مرکزی مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۸ در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت و در زمستان ۱۳۹۵ خاتمه و در سایت پژوهشکده بیمه بارگذاری گردیده است. با توجه به اینکه آیین‌نامه ۶۸ شورای عالی بیمه به دلایل مختلف، از جمله توجه به شیوه‌های رایج در عملیات بیمه‌گری و نگهداشت حقوق بیمه‌گذاران، نیاز به بررسی بیشتر و شناسایی نقاط قوت و ضعف آن داشت، در این طرح آیین‌نامه ۶۸ و آیین‌نامه‌های مرتبط به همراه تجارب جهانی در این خصوص مورد مطالعه قرار گرفت و در نهایت پیشنهاداتی به منظور اصلاح آیین‌نامه ۶۸ داده شد که این پیشنهادات شامل طراحی دستورالعمل مستقل برای بیمه‌های مستمری با توجه به خلاءهای مقرراتی آیین‌نامه فعلی در زمینه این بیمه‌ها، تقسیم‌بندی بیمه‌ها بر مبنای ریسک، تدوین جداول مرگ و میر بومی کشور به تفکیک زنان و مردان و نکات دیگر در این خصوص است. علیرغم درخواست هیئت محترم عامل در خصوص انجام طرح و نیز بازخوردها و ایرادات فراوانی که در خصوص آیین‌نامه ۶۸ شورای عالی بیمه از سوی متخصصین امر مطرح گردیده است، تاکنون اقدامی در خصوص اصلاح آیین‌نامه ۶۸ صورت نگرفته است.

۲-۱۲- ایجاد انگیزه‌های تشکیل شرکت‌های بیمه تخصصی با تاکید ویژه بر شرکت‌های بیمه عمر (۱۳۹۶)

طرح به استناد نامه شماره ۹۴/۶۰۰/۶۸۳۳۹ بیمه مرکزی در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت و در پاییز ۱۳۹۶ خاتمه و در سایت پژوهشکده بیمه بارگذاری گردیده است. با توجه به اینکه پایین بودن سهم بیمه‌های زندگی امری ساختاری و شناخته شده در صنعت بیمه‌ی کشور محسوب می‌گردد، عدم توان شرکت‌های بیمه در طراحی و ارائه محصولات جدید و جذاب بیمه زندگی و فقدان شرکت‌های بیمه تخصصی عمر (به استثنای شرکت تازه تاسیس بیمه زندگی خاورمیانه) از مهمترین دلایل این عدم پیشرفت است. در طرح مذکور، به چالش‌های پیش روی فرآیند تاسیس شرکت‌های بیمه تخصصی با تمرکز بر بیمه زندگی و همچنین پیشنهادهای انگیزشی به منظور تسهیل فرآیند تاسیس و توسعه فعالیت شرکت‌های بیمه تخصصی زندگی پرداخته شده است. در همین راستا آیین‌نامه ۴۰/۷ اقدامی بوده است که در راستای تفکیک شرکت‌های تخصصی بیمه توسط بیمه مرکزی بنا به مطالعات صورت گرفته در این طرح صورت گرفته است.

۲-۱۳- بازنگری آیین‌نامه سرمایه‌گذاری موسسات بیمه (۱۳۹۶)

طرح به استناد مصوبه هیئت محترم عامل بیمه مرکزی طی نامه شماره ۹۴/۱۰۰/۹۲۸۵ و بند ب ماده ۱۱ قانون برنامه ششم توسعه در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت و در پاییز ۱۳۹۶ خاتمه یافته است. این طرح در راستای تامین نیازهای جدید نظارت بر سرمایه‌گذاری و رفع نواقص آیین‌نامه‌های قبلی انجام شد که تامین‌کننده اهداف

مدنظر قانون برنامه ششم از بازنگری آیین نامه سرمایه‌گذاری موسسات بیمه نیز می‌باشد. هدف اصلی طرح، طراحی چارچوب مقررات تنظیمی و نظارتی بهینه بر فعالیت سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه ایرانی بر اساس مبانی نظری موجود و اصول اساسی بیمه‌ای انجمن بین‌المللی ناظران بیمه و بر اساس نتایج مطالعات تطبیقی کشورهای مختلف و آخرین پیشرفت‌های تجربی حاصل شده در این زمینه و ارائه پیشنهادات اصلاحی در بازنگری آیین‌نامه سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه بوده است. در راستای هدف اصلی، شناسایی اصول و مبانی سرمایه‌گذاری بهینه شرکت‌های بیمه نیز به عنوان هدف فرعی مدنظر قرار گرفته است. مهم‌ترین خروجی و پیشنهاد این طرح، آیین‌نامه جدید سرمایه‌گذاری موسسات بیمه است که مقرر است پس از بررسی در بیمه مرکزی و شورای عالی بیمه و تصویب آن، جایگزین آیین نامه فعلی شود. پیشنهاد فوق در دستور کار شورای عالی بیمه است. لازم به ذکر است اجرای این آیین‌نامه، کمک فراوانی به نحوه سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه از منابع می‌نماید.

۲-۱۴- بررسی الزامات تدوین استاندارد حسابداری بیمه‌های زندگی در ایران (۱۳۹۶)

طرح به استناد نامه شماره ۹۲/۶۰/۴۲۱۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۰۹/۲۷ بیمه مرکزی در دستور کار پژوهشکده بیمه قرار گرفت و در زمستان ۱۳۹۶ خاتمه و در سایت پژوهشکده بیمه بارگذاری گردیده است. در این طرح پژوهشی به بررسی تطبیقی استانداردهای روز دنیا در حوزه حسابداری بیمه‌های زندگی در کشورهای انگلستان، آمریکا، استرالیا و هندوستان به‌عنوان الگوهای بین‌المللی پرداخته شده و نکات حائز اهمیت هر یک از این استانداردها به منظور پیشنهاد در راستای تدوین چارچوب استاندارد ملی حسابداری بیمه‌های زندگی استخراج گردیده است. در همین راستا جلساتی در بیمه مرکزی در خصوص پیاده‌سازی IFRS در صنعت بیمه در حال برگزاری است. در ادامه طرح مذکور نیز گزارش موردی درک سودآوری در صنعت بیمه زندگی ترجمه شده و به‌زودی منتشر خواهد گردید که می‌تواند مفید واقع شود.

۲-۱۵- راهکارهای عملی افزایش تقاضای بیمه عمر انفرادی و تدوین چارچوبی برای آرایه بیمه‌های عمر جدید (۱۳۹۱)

این طرح در تابستان ۱۳۹۱ توسط گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص انجام شده است. در این طرح برای بررسی علل پایین بودن تقاضای بیمه عمر در ایران، تحقیقی آمیخته با رویکرد کمی- کیفی صورت گرفته است. در بخش کمی، تخمین تابع تقاضای بیمه عمر و عوامل تعیین کننده تقاضا مورد بررسی قرار گرفته است و در بخش کیفی پژوهش نیز، با توجه به نبود بازاریابی اثر بخش و فقدان نوآوری و تنوع قراردادهای بیمه عمر با مطالعه این موارد ابعاد دیگری از بازار بیمه عمر مورد کاوش قرار گرفته است و در نهایت راهکارهای عملی افزایش تقاضای بیمه عمر انفرادی ارائه گردیده است. این پژوهش، با تمرکز بر روی تقاضای بیمه‌های عمر انفرادی تهیه شده است و در

آن، محصولات بیمه عمر رایج کشور مانند بیمه‌های عمر زمانی، بیمه تمام عمر، بیمه به شرط حیات، بیمه مختلط، بیمه‌های مستمری و ... مورد بررسی و شناسایی قرار گرفته‌اند و پس از بررسی گذرا از مبانی قانونی و حقوقی بیمه‌های عمر در ایران، آمارهای شش ساله اخیر در سطح جهانی و ملی در رابطه با بیمه‌های عمر برای شناخت شکاف‌های موجود میان وضعیت فعلی تا وضعیت بهینه مورد مطالعه قرار گرفته است. همچنین، تابع تقاضای بیمه‌های عمر انفرادی از طریق مدل‌سازی و به‌کارگیری روش‌های اقتصادسنجی برآورد گردیده است و به بررسی و تحلیل ارتقاء بیمه‌های عمر از دیدگاه بازاریابی پرداخته شده است.

۲-۱۶- بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای اینترنتی بیمه‌های عمر در ایران (۱۳۹۲)

این طرح در سال ۱۳۹۲ انجام گرفته است. در این طرح عوامل مؤثر بر تقاضای اینترنتی بیمه عمر در دو بخش عوامل اقتصادی و اجتماعی و عوامل فنی و نهادی با استفاده از پرسشنامه از نمونه نخبگان صنعت بیمه کشور مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاکی از آن است که در بخش عوامل اقتصادی و اجتماعی درآمد بیمه‌گذاران، تعداد افراد تحت تکفل و سن آنها روی تقاضای اینترنتی بیمه عمر مؤثر هستند. همچنین در بخش عوامل فنی و نهادی آشنایی با اینترنت، در دسترس بودن اینترنت پرسرعت و شفافیت در ارائه اطلاعات و شرایط بیمه‌نامه‌ها توسط بیمه‌گران مهم‌ترین عوامل مؤثر در تقاضای اینترنتی بیمه عمر می‌باشد.

۲-۱۷- ضوابط و ملاک‌های علمی شرایط عمومی بیمه نامه عمر و ارائه پیشنهاد‌های اصلاحی (۱۳۹۳)

این طرح به سفارش بیمه مرکزی در سال ۱۳۹۳ انجام شده است. در این طرح، ضمن شناسایی وضعیت موجود بیمه‌های عمر از نظر محتوای شرایط عمومی و طبقه‌بندی شباهت‌ها و اختلافاتی که با یکدیگر دارند، مغایرت‌های میان شرایط عمومی درج شده توسط شرکت‌های بیمه با مقرراتی که بر محتوا و شیوه درج شرایط عمومی حاکم است؛ مورد مطالعه قرار گرفته است. از سوی دیگر، از طریق مطالعه بیمه‌نامه‌های خارجی، بررسی قوانین و مقررات موجود، مصوبات شورای عالی بیمه و نظر خبرگان، شرایط عمومی استاندارد تعیین گردیده و موارد مغایرت با بیمه‌نامه‌های رایج مشخص گردیده است و راه‌حل‌های لازم جهت رفع اختلافات میان شرایط عمومی بیمه‌نامه‌های عمر موجود و شرایط عمومی استاندارد به همراه یک نمونه شرایط عمومی ارائه گردیده است.

۲-۱۸- فرم پیشنهاد بیمه عمر انفرادی و گروهی (۱۳۹۵)

این طرح نیز به سفارش بیمه مرکزی در سال ۱۳۹۵ انجام شده است. پژوهشکده بیمه در راستای اجرای مصوبه هیات عامل مبنی بر استانداردسازی فرم‌ها و شرایط عمومی بیمه‌نامه‌ها، پس از انجام مطالعات گسترده و بررسی انواع فرم‌های مورد استفاده در شرکت‌های بیمه و بر اساس نیاز بازار صنعت بیمه فرم‌های پیشنهاد انواع

بیمه‌نامه‌های عمر انفرادی و گروهی شرکت‌های مختلف را اخذ و با توجه به نظر متخصصان این حوزه، فرم پیشنهادی بیمه عمر انفرادی و گروهی را طراحی نموده است.

۲-۱۹- مطالعه تطبیقی نحوه فعالیت نمایندگان فروش بیمه عمر در کشورهای منتخب و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح آیین نامه ۵۴ (۱۳۹۴)

این طرح به سفارش بیمه مرکزی در سال ۱۳۹۴ صورت گرفته است. در این طرح، با استفاده از تجربیات جهانی در خصوص نحوه فعالیت نمایندگان فروش بیمه عمر و بهره‌گیری از نظرات خبرگان صنعت بیمه، آیین‌نامه ۵۴ به‌عنوان چارچوب قانونی فعالیت این نمایندگان مورد بررسی قرار گرفته و پیشنهادهای برای اصلاح آن ارائه شده است. در این طرح، ابتدا تجربه کشورهای موفق در حوزه صنعت بیمه عمر مطالعه شده و سپس با استفاده از نظرات خبرگان صنعت بیمه کشور و نتایج حاصل از مطالعات تطبیقی، مزایا، نقایص و چالش‌های آیین نامه نمایندگان فروش بیمه عمر (۵۴) مورد بررسی قرار گرفته و در این ارتباط پیشنهادهای ارائه شده است.

۲-۲۰- تدوین جداول زندگی مردان و زنان سال ۱۳۹۱ کشور به تفکیک شهری و روستایی و کاربرد آن در محاسبه حق بیمه انواع قراردادهای بیمه زندگی (۱۳۹۵)

این طرح پژوهشی در تابستان ۱۳۹۵ انجام شده است. این طرح پژوهشی با تدوین جداول زندگی مردان و زنان سال ۱۳۹۱ کشور به تفکیک شهری و روستایی به کمک آمار مربوط به مرگ و میر کشور، خلاء بزرگ عدم وجود و عدم بهره برداری از آمار مرگ و میر کشور در محاسبات بیمه‌های عمر را پوشش داده است. این طرح همچنین با ارائه مثالهای متعددی نحوه بهره برداری از این جدول برای انجام محاسبات مربوط به قراردادهای بیمه عمر را ارائه کرده است. این پژوهش که در ده فصل انجام شده است؛ در کنار تدوین جدول عمر بومی کشور و بهره برداری از آن به منظور محاسبات مربوط به بیمه‌نامه‌های عمر، درصدد یافتن پاسخ علمی و منطقی به دو سؤال است. سؤال اول این است که آیا الگوی مرگ و میر ایران متفاوت از دیگر کشورها است و بنابراین آیا جدول عمر کشور تفاوت معناداری با جداول دیگر کشورها دارد؟ سؤال دوم این است که چنانچه الگوی سنی مرگ و میر ایرانیان با ملل دیگر متفاوت است، آیا این تفاوت بر محاسبات بیمه‌ای اکچوئرال تاثیر معناداری دارد یا خیر و اگر حساب‌های اکچوئری تحت تاثیر ارقام متفاوت نرخ مرگ و میر است، میزان این تاثیر چقدر است؟ در این پژوهش تلاش شده تا پس از پاسخ به سئوالات تحقیق، دانش تدوین و استفاده از جداول زندگی در محاسبات انواع قراردادهای بیمه عمر بومی گردد و با بهره‌برداری از این دانش و با استفاده از داده‌های آماری سرشماری‌های نفوس و مسکن کل کشور در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ و فوت‌های ثبت جاری توسط سازمان ثبت احوال کشور در سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ و استفاده از مناسب‌ترین روشهای ارزیابی و برآورد پوشش ثبت مرگ برای اصلاح داده‌ها، جداول

زندگی مردان و زنان کشور برای سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ تدوین گردیده است. همچنین به کمک جداول زندگی تدوین شده به ارزیابی نرخ قراردادهای بیمه عمر رایج در بازار بیمه عمر پرداخته شده است.

۳- گزارش‌های پژوهشی خاتمه یافته در پژوهشکده بیمه

۳-۱- تاثیر شیوع ویروس کرونا بر بیمه‌های زندگی؛ چالش‌ها و راهکارها (۱۳۹۹)

یکی از رشته‌های بیمه‌ای که شیوع ویروس کرونا بر آن به صورت مستقیم و غیرمستقیم تاثیر می‌گذارد، بیمه‌های زندگی است. اثرات مستقیم به فروش و خسارت وارده به بیمه‌گران زندگی و اثرات غیر مستقیم، به درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های بیمه از طریق تغییرات اقتصادی و عدم پرداخت حق بیمه‌ها و حتی بازخرید بیمه‌نامه‌ها جهت برآورده نمودن نیازهای مالی مربوط می‌شود. با توجه به اهمیت بیمه‌های زندگی در ایجاد رفاه اجتماعی و روانی افراد جامعه به ویژه در شرایط کنونی شیوع ویروس کرونا، شناخت کانال‌های تاثیرگذاری این ویروس بر صنعت بیمه‌های زندگی اهمیت بسیاری دارد. در این گزارش، ضمن بررسی کانال‌های تاثیرگذاری ویروس کرونا بر بیمه‌های زندگی، وضعیت بیمه‌های زندگی در ایران در شرایط پاندمی و شرایط قبل از آن مورد بررسی قرار گرفت و بر اساس آن‌ها، توصیه‌های سیاستی نیز ارائه گردید.

۳-۲- مقایسه آیین‌نامه تعیین کارمزد بیمه‌های زندگی در ایران و کشورهای منتخب (۱۳۹۹)

در گزارش حاضر، وضعیت آیین‌نامه‌های تعیین کارمزد بیمه‌های زندگی در ایران و تعدادی از کشورهای منتخب مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است. در حالی که تعیین میزان کارمزد شبکه فروش در بیمه‌های زندگی نخستین بار در آیین‌نامه شماره ۲۹ در سال ۱۳۷۱ به تصویب شورای عالی بیمه رسیده، کارمزدهای تعیین شده تا کنون ارقام ثابتی بوده و نسبت به تغییر وضعیت صنعت بیمه، انواع سیاست‌گذاری‌های کلان این حوزه، مسائل و چالش‌های جدید اقتصادی و اجتماعی، ارائه انواع مختلف بیمه‌های زندگی در کشور و غیره به‌روز رسانی نشده است. در مقایسه آیین‌نامه‌های تعیین کارمزد نمایندگی و دلالی رسمی بیمه کشور با کشورهای منتخب دارای نظام تعرفه‌ای (امارات، مالزی، هند و عربستان) باید اذعان داشت؛ حداکثر کارمزد نمایندگی‌ها و دلالان رسمی بیمه در ایران به صورت کلی و با کمترین طبقه‌بندی نسبت به انواع بیمه‌های زندگی، روش‌های پرداخت و غیره تنظیم شده است؛ در حالی که در دیگر کشورها عمدتاً دسته‌بندی‌های بیشتری را مد نظر قرار داده‌اند. همچنین در حالی که اختلافاتی در خصوص جزئیات محصولات بیمه‌ای ارائه شده در کشورها وجود دارد، کشورهای مورد مطالعه در مجموع نرخ‌های کارمزد کمتری را در مقایسه با ایران دارند. به جهت ارائه پیشنهادات سیاستی و بر اساس نتایج یاد شده شایان ذکر است؛ تداوم وضعیت فعلی آیین‌نامه‌های تعیین کارمزد نمایندگی و دلالی رسمی بیمه کشور با توجه به ضرورت بروزرسانی و نیز برطرف ساختن چالش‌های مطرح امری معقول و منطقی نمی‌باشد و از سوی دیگر در

شرایط فعلی اقتصاد و صنعت بیمه کشور به نظر نمی‌رسد که برقراری الگوها و قواعد نظارتی همچون کشورهای فاقد نظام تعرفه‌گذاری امری مطلوب باشد. در این ارتباط مستند به مطالعه مقررات کشورهای منتخب، برقراری فرمولی منعطف و شفاف را با الگو برداری از کشور امارات تجویز می‌نماید. در این روش حداکثر کارمزد در محصولات مختلف با استفاده از فرمولی ساده مبتنی بر میزان حمایتی یا پس‌اندازی بودن محصول (نرخ حمایت و پس‌انداز) مورد محاسبه قرار می‌گیرد. اهمیت بکارگیری مدل فوق‌الذکر در آن است که می‌توان نرخ حمایت و پس‌انداز را در دستورالعمل و آئین‌نامه‌های مربوطه مقدار ثابت و تعیین شده‌ای در نظر نگرفت و تصمیم‌گیری در این خصوص را سالانه و به صورت به‌روز شده و بر اساس تغییرات و تحولات بازار بیمه کشور اعلام و ابلاغ نمود.

۳-۳- بررسی تاثیرپذیری بیمه‌های زندگی در مواجهه با پاندمی کووید ۱۹ (۱۳۹۹)

با توجه به شیوع جهانی ویروس کرونا در اواخر سال ۲۰۱۹ و گسترش آن در سال ۲۰۲۰، اقتصاد جهانی و به ویژه صنعت بیمه تاثیرپذیری چشم‌گیری از این پاندمی داشته‌اند. در این میان، بیمه‌های زندگی به دلیل مرگ‌ومیرهای ناشی از بیماری کووید ۱۹ و تغییرات اقتصادی پدید آمده، جزء رشته‌های پرتاثیر صنعت بیمه در بحران کنونی به شمار می‌رود. لذا، هدف از این تحقیق این است که ضمن بررسی کانال‌های تاثیرگذاری بیماری کووید ۱۹ بر بیمه‌های زندگی و ارائه آمار از میزان تاثیرپذیری بیمه‌های زندگی در ایران و کشورهای منتخب، تحلیل و مقایسه وضعیت شرکت‌های بیمه در مواجهه با این پاندمی صورت گیرد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در کشورهای مورد بررسی (غنا، آفریقای جنوبی، انگلیس، آمریکا، آرژانتین، کلمبیا و مکزیک)، حق بیمه تولیدی زندگی کاهش و بازخريد بیمه‌نامه‌های زندگی افزایش یافته است که ناشی از تغییرات اقتصادی ناشی از این پاندمی و افزایش مرگ‌ومیرهای بیماری کووید ۱۹ می‌باشد. در ادامه، به منظور دسته‌بندی شرکت‌های بیمه و مقایسه بهتر آن‌ها بر اساس دو متغیر تعداد بیمه‌نامه صادره زندگی و تعداد خسارت پرداختی در سال ۱۳۹۷ و سال ۱۳۹۸ به خوشه‌بندی سلسله مراتبی آن‌ها پرداختیم. در پایان، پیشنهادات سیاستی مناسب مانند توسعه محصولات بیمه زندگی متناسب با شرایط اقتصادی کشور و ارائه پوشش‌های تکمیلی هزینه‌های درمانی به بیمه‌های زندگی، افزایش دوره مهلت برای پرداخت حق بیمه‌های سررسید شده، استفاده از فرایند بیمه‌گری شتابان و اضافه نمودن سؤالاتی در خصوص ارزیابی وضعیت سلامت بیمه‌شده در ابتلا به ویروس کرونا در فرم پیشنهاد و فرم درخواست بیمه‌نامه زندگی در این گزارش مطرح گردیده است.

۳-۴- بررسی راهکارهای کاهش تاثیر تورم در بیمه‌های زندگی (۱۳۹۹)

یکی از عوامل بازدارنده رونق بیمه‌های زندگی در کشور، وجود تورم بالا است که افراد ترجیح می‌دهند دارایی‌های خود را در سرمایه‌گذاری‌های با نرخ بازدهی متناسب با تورم سرمایه‌گذاری کنند. لذا، براساس تاثیر مشهود تورم بر بیمه‌های زندگی با توجه به بلندمدت بودن قراردادهای، بررسی راهکارهای مناسب جهت کاهش تاثیر تورم بر بیمه‌های زندگی و ارائه آن به صنعت بیمه یک ضرورت محسوب می‌شود. در این گزارش ابتدا وضعیت ایران و جهان در خصوص تورم و بیمه‌های زندگی مورد بررسی قرار گرفته، در ادامه، تاثیر تورم بر بیمه‌های زندگی بیان می‌شود. سپس، راهکارهای موجود در خصوص رونق تقاضای بیمه‌های زندگی در شرایط تورمی مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین، در این گزارش سعی شده تجربیات برخی کشورها در خصوص استفاده از راهکارهای کاهش تاثیر تورم بر بیمه‌های زندگی نیز مورد بررسی قرار گیرد. از جمله این راهکارها، می‌توان به صدور بیمه‌نامه زندگی بر حسب طلا و ارز خارجی، نمایه‌سازی بیمه‌های زندگی به شاخص‌های متصل به تورم، مشارکت بیمه‌گذار در منافع حاصل از سرمایه‌گذاری‌های شرکت بیمه، صدور بیمه‌نامه زندگی برحسب واحدهای سرمایه‌گذاری و استفاده از اوراق بهادار بیمه‌ای در سرمایه‌گذاری‌های دارایی‌های شرکت‌های بیمه اشاره نمود.

۳-۵- بررسی اجمالی نحوه فعالیت عرضه‌کنندگان بیمه در سایر کشورها با تمرکز بر نمایندگان بیمه (۱۳۹۹)

در این گزارش نحوه فعالیت نمایندگان بیمه و نحوه نظارت بر عملکرد آنان از سوی نهاد ناظر در کشورهای کانادا، هند، مالزی، ترکیه و ایران مورد بررسی قرار گرفته است. هدف از این موضوع استفاده از تجارب سایر کشورها در این زمینه و بهره‌گیری از این تجارب جهت ارائه پیشنهاد برای بهبود نحوه فعالیت نمایندگان بیمه در کشور با توجه به قوانین و مقررات موجود می‌باشد.

۳-۶- جداول عمر کشور در سال ۱۳۹۵ بر اساس آمارهای ثبت مرگ در ایران (۱۳۹۷)

این گزارش پژوهشی در ۱۳۹۷ انجام گرفته است. تا قبل از انجام این طرح، عمده جداول عمر براساس برآوردهای غیرمستقیم مرگ و میر و استخراج جداول از الگوهای مدل، انتخاب می‌شدند که با توجه به تفاوت الگوی سنی مرگ کشور با جوامع و کشورهای دیگر، همواره مورد تردید بودند. اما اکنون یک تجربه در این پژوهش به دست آمده است و تلاش شده تا این تجربه برای سال ۱۳۹۵ به‌هنگام شود. البته با وجود ارزش انکارناپذیر داده‌های تولید شده توسط نظام ثبت رویدادهای جمعیتی، هنوز پوشش این اطلاعات به اندازه ای نیست که بتوان نرخ‌های مرگ و میر را با استفاده از آن و با اطمینان و بدون هرگونه ارزیابی و تصحیحی، محاسبه و بر اساس این نرخ‌ها جدول عمر ایران را تولید کرد. در این تحقیق همه داده‌های مورد استفاده پیش از این که برای محاسبه نرخ مرگ و ساختن جدول عمر مورد استفاده قرار گیرند، ارزیابی شده و پس از تصحیح مورد نیاز به کار بسته شده‌اند. در این پژوهش برای محاسبه نرخ‌ها، که مستلزم دسترسی به آمار جمعیت در معرض مرگ است، اطلاعات جمعیت برحسب سن و جنس برای فقط افراد دارای تابعیت ایرانی استخراج و پس از ارزیابی‌های لازم مورد استفاده قرار

گرفته است و پس از یادآوری روش ارزیابی و محاسبه نرخ مرگ و ساختن جدول عمر در فصل اول، فصل دوم به ارائه برخی معیارهای برای ارزیابی گزارش سن و جنس اختصاص دارد و در آخر نتایج به صورت جداول عمر خلاصه و تفصیلی (یا جدول مرگ و میر) در فصل سوم ارائه شده است.

۳-۷- سازوکار نظارت بر صندوق‌های بازنشستگی خصوصی در کشورهای منتخب و ارائه پیشنهاد (۱۳۹۷)
این گزارش پژوهشی در سال ۱۳۹۷، پیرو مصوبه دوم جلسه مجمع عمومی بیمه مرکزی ج.ا.ا با موضوع "بررسی چگونگی اجرایی نمودن تاسیس و نظارت بیمه مرکزی بر صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی در قالب بیمه‌های عمر" و درخواست بیمه مرکزی مبنی بر تهیه گزارشی در این موضوع با لحاظ قانون احکام دائمی برنامه ششم توسعه در این ارتباط تهیه شده است. این گزارش به منظور پاسخ به این سوال که صندوق‌های بازنشستگی خصوصی در ساختار نظام تامین اجتماعی چه جایگاهی دارند و نهاد مقررات‌گذار صندوق‌های بازنشستگی غیردولتی چه نهادی باید باشد؟ و با هدف شناسایی ساختار نظارت بر مستمری‌های بازنشستگی در کشورهای مختلف در بخش خصوصی انجام پذیرفته است. این تحقیق یک مطالعه تطبیقی-مقایسه‌ای و از نوع توصیفی می‌باشد که با استفاده از داده‌های کتابخانه‌ای، منابع علمی معتبر و تجارب منتشرشده نهادهای ناظر، شرکت‌های بیمه بازرگانی و سازمان‌های بیمه اجتماعی کشورهای منتخب، سازمان بهداشت جهانی و بانک جهانی انجام گردیده و بر اساس نتایج الگوی نظارت بر صندوق‌های بازنشستگی خصوصی کشور ایران پیشنهاد شده است.

۴- طرح‌های پژوهشی در حال انجام در پژوهشکده بیمه

۴-۱- مطالعه تطبیقی طراحی سازوکار مبادله پرتفوی بیمه عمر در بازار سرمایه و الزامات آن
در این طرح که در دست اجراست، هدف اصلی مطالعه تطبیقی طراحی بازار مبادله اوراق بیمه نامه عمر و ارائه راهکار عملی برای نقدپذیر کردن این بیمه نامه‌ها به عنوان راهکار عملی کمک به رشد نفوذ بیمه‌های عمر در کشور است. در راستای احصای این هدف، مواردی نظیر اجزاء و عناصر مشارکت‌کننده در بازار ثانویه، چارچوب مفهومی، سازوکارها و فرایند مبادلات بیمه نامه‌های عمر، مسایل و چالش‌های فقهی و حقوقی، ابعاد نظارتی و ابعاد فنی و نحوه قیمت‌گذاری در کشورهایی که دارای چنین بازاری هستند مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

۴-۲- بررسی بازرید بیمه‌های زندگی اندوخته‌دار و شناسایی عوامل اقتصادی مؤثر بر آن
در راستای الزام قانونی بیمه مرکزی به افزایش سهم بیمه‌های زندگی از حق بیمه تولیدی بیمه‌های بازرگانی کشور حداقل تا ۵۰٪ نسبت به سال پایه در برنامه ششم توسعه اقتصادی و اجتماعی و همچنین با توجه به ضرورت حفظ مشتریان توسط شرکت‌های بیمه، بررسی علل بازرید بیمه‌های زندگی و ارائه راهکارهایی در جهت جلوگیری از

آن ضروری می‌نماید. بر این اساس، هدف در طرح پیشنهادی حاضر، بررسی بازخرید بیمه‌های زندگی اندوخته‌دار و تحلیل عوامل موثر بر آن است. در راستایی پاسخگویی به این هدف، تلاش بر آن است تا در ابتدا روند بازخرید بیمه‌های زندگی در کل صنعت مورد بررسی قرار می‌گیرد و پس از آن، عوامل کلان اقتصادی تاثیرگذار بر بازخرید بیمه‌های عمر شناسایی و میزان تاثیرگذاری هر یک از عوامل مورد ارزیابی و تحلیل قرار گیرند. سپس، اطلاعات موجود در این حوزه به تفکیک شرکت‌های بیمه ایران مورد بررسی قرار می‌گیرد و در سطح خرد تحلیل می‌شوند و در انتها راهکارهای عملیاتی و تمهیدات لازم جهت کاهش بازخرید بیمه‌های زندگی ارائه می‌گردد.